

MEGELEVENEDŐ SZAKIRODALOM

Életutak, stratégiák, tudomány
a változó világban

KEREKASZTAL-BESZÉLGETÉS

moderál: Hansági Ágnes,
az MTA doktora, az SZTE tanszékvezető egyetemi tanára

2025. június 23., 11.00 óra

DR. BALAJTHY ÁGNES a Debreceni Egyetem Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézetének adjunktusa. 2011-ben elnyerte a Pro Scientia Aranyérmet. 2015 óta a Debreceni Egyetem oktatója. 2019-ben Krasznahorkai Lászlóval foglalkozó tanulmányát közölte a *World Literature Studies*.

Kutatási területe: a 20–21. századi magyar irodalom, kortárs magyar irodalom
2012-ben a Debreceni Egyetemen magyar nyelv és irodalom szakos bölcész, 2013-ban anglisztika szakos bölcész diplomát, 2018-ban ugyanitt PhD-fokozatot szerzett. Disszertációja címe: *Az utazás művészete a közelmúlt magyar irodalmában*.

Melyik művét tartja élete legfontosabb tudományos eredményének?

Az „Egy eredendő Másból”: *az utazás művészete a közelmúlt magyar irodalmában* (Debrecen: Debreceni Egyetemi Kiadó, 2019) című könyvemet, amely a disszertációból készült.

Mit tartanak mások a legfontosabb tudományos eredményének?

A hivatkozások alapján talán ugyanezt a könyvet, illetve a kortárs magyar irodalommal foglalkozó könyvfejezeteimet és egyéb publikációimat.

Szakmai hitvallása:

„Boldog az az ember, aki megtalálta a bölcsességet, és az az ember, aki értelmet kap. Mert több haszna van ennek, mint az ezüstnek, és nagyobb jövedelme, mint a szinaranyanak.” (Példabeszédek könyve, 3. 13-14)

Mi az a három személyiségvonás, tulajdonság, amelyet a kutatói pályán a legfontosabbnak tart?

A nyitottság, a kíváncsiság és a kitartás.

Mire a legbüszkébb, visszatekintve eddigi tudományos pályafutására?

Arra, hogy a szaktudományos publikációk megjelentetése, a kutatás és az egyetemi oktatás mellett továbbra is írok kritikákat, szerepet vállalok irodalmi beszélgetéseken, könyvbemutatókon: irodalomtudósként tevékeny részese vagyok a kortárs irodalmi közegnek.

DR. BÓNA JUDIT egyetemi tanár, az MTA doktora, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Magyar Nyelvtudományi és Finnugor Intézetének intézetigazgatója. 2021 óta az ELTE BTK tudományos és kutatószervezési ügyekért felelős dékánhelyettese.

Kutatási területe: a beszéd életkori jellemzői, fluenciája, beszéd- és nyelvi zavarok, neurodegeneratív betegségek beszédbeli tünete

2002-ben az ELTE-n szerzett magyar–olasz szakos diplomát. 2007-ben ugyanitt szerzett PhD fokozatot, disszertációja címe: *A felgyorsult beszéd produkciós és percepciós sajátosságai*. 2014-ben habilitált. 2024-ben szerezte meg az MTA doktora címet.

Melyik művét tartja élete legfontosabb tudományos eredményének?

A spontán beszéd sajátosságai az időskorban (Budapest: ELTE Eötvös Kiadó, 2013); illetve a GABI Gyermeeknyelvi Beszédatadbázis és Információtár munkálatainak az irányítását.

Mit tartanak mások a legfontosabb tudományos eredményének?

A beszéd életkori jellemzőivel és a beszédfolyamatosság zavaraiával kapcsolatos kutatásaimat.

Szakmai hitvallása:

Meggyőződésem, hogy a nyelv nem csupán a kommunikáció eszköze, hanem az emberi gondolkodás és személyiség tükré, és amelynek megismerése által önmagunkat és általában az embert ismerhetjük meg.

Mi az a három személyiségvonás, tulajdonság, amelyet a kutatói pályán a legfontosabbnak tart?

Kíváncsiság, kitartás, szorgalom.

Mire a legbüszkébb, visszatekintve eddigi tudományos pályafutására?

Annak mindig örülök, ha külföldről (is) megkeres valaki, hogy olvasta a cikkeimet, és szeretne együtt dolgozni/pályázni velem.

DR. BORSOS BALÁZS a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja. Az MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Néprajztudományi Intézet igazgatóhelyettese, kutatóprofesszora. 2020 és 2023 közt az MTA I. Nyelv- és Irodalomtudományok osztályának elnökhelyettese, 2023-tól az osztály elnöke.

Kutatási területe: az ökológiai antropológia; az etnokartográfia és az afrikanisztika

1987-ben szerzett geológus—geomorfológus diplomát az Eötvös Loránd Tudományegyetemen. 1994-ben kandidátusi, 2010-ben az MTA doktora címet szerzett. Kandidátusi értekezésének címe: *Három folyó között: A hagyományos gazdálkodás alkalmazkodása a természeti viszonyokhoz a Bodroghözben a folyószabályozási munkák előtt és után*

(1840—1910). 2019-ben a Magyar Tudományos Akadémia levelező taggá, 2025-ben rendes taggá választotta.

Melyik művét tartja élete legfontosabb tudományos eredményének?

Elefánt a hídon: Gondolatok az ökológiai antropológiáról (Budapest: L'Harmattan, 2004.)

A magyar népi kultúra regionális struktúrája I-II. (Budapest: MTA NKI, 2011.)

Mit tartanak mások a legfontosabb tudományos eredményének?

Ugyanezt a kettőt.

Szakmai hitvallása:

„Jót s jót!”

Mi az a három személyiségvonás, tulajdonság, amelyet a kutatói pályán a legfontosabbnak tart?

Állhatatosság, kitekintőképesség, kritikai gondolkodás.

Mire a legbüszkébb, visszatekintve eddigi tudományos pályafutására?

Az ökológiai antropológia magyarországi bevezetése. Annak elfogadtatása, hogy bizonyos néprajzi kérdéseket meg lehet oldani a természettudományokból átvett módszerekkel is.

DR. DALOS ANNA tudományos tanácsadó, a HUN-REN Bölcsészettudományi Kutatóközpont Zenetudományi Intézete 20–21. Századi Magyar Zenei Archívumának vezetője, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Doktori Iskolájának habilitált oktatója és az MTA Zenetudományi Bizottságának elnöke.

Kutatási területe: a 20. századi magyar zeneszerzés, zeneélet és zenetudomány története, Kodály Zoltán életműve

A Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetemen 1998-ban muzikológus—tanár egyetemi diplomát, ugyaniitt, 2005-ben doktori fokozatot, 2021-ben az MTA doktora címet szerzett. Doktori értekezésének címe: *Ajtón lakattal. Zeneszerzés a Kádár-kori Magyarországon (1956–1989)*

Melyik művét tartja élete legfontosabb tudományos eredményének?

Mindig azt, amit éppen befejezek.

Mit tartanak mások a legfontosabb tudományos eredményének?

Forma, harmónia, ellenpont. Vázlatok Kodály Zoltán poétikájához (Budapest: Rózsavölgyi és Társa, 2007)

Szakmai hitvallása:

Add önmagad!

Mi az a három személyiségvonás, tulajdonság, amelyet a kutatói pályán a legfontosabbnak tart?

Önfegyelem, kritikai szemlélet, szorgalom

Mire a legbüszkébb, visszatekintve eddigi tudományos pályafutására?

A 20–21. Századi Magyar Zenei Archívum felépítése

DR. FRIED ISTVÁN az MTA doktora, Herder-díjas, Eötvös-koszorús komparatista, az SZTE professor emeritusa. A Magyar Tudományos Akadémia Irodalomtudományi Bizottságának korábbi társelnöke, a Doktori Tanács irodalomtudományi szakbizottságának egykori tagja, a Magyar–Osztrák Irodalomtudományi Vegyesbizottság tagja. A közép-európai komparatistika és a magyar irodalomtudomány doyenje, több mint ötven kötet szerzője, akinek számos magyar költő, író, kutató köszönheti az indulását.

Kutatási területe: közép-európai komparatistika, 18–20. századi magyar irodalom 1955-ben az ELTE-n szerzett magyarszakos tanári diplomát. 1976-ban kandidátusi, 1987-ben az Irodalomtudomány doktora (MTA

doktora) címet szerzett. Kandidátusi értekezése címe: *A délszláv népköltészet recepciója Magyarországon Kazinczytól Jókaiig*

Melyik művét tartja élete legfontosabb tudományos eredményének?

A világirodalom kalandos útjain: Nyomolvasás, irodalmi térképrajzolás (Budapest: Ráció, 2021); illetve azokat a tanulmányaimat, amelyek Jókai műveit világirodalmi kontextusban vizsgálták.

Mit tartanak mások a legfontosabb tudományos eredményének?

Minden bizonnyal a Jókai-monográfiákat (*Jókai Mórról másképpen*, 2015; *Öreg Jókai nem vén Jókai: Egy másik Jókai meg nem történt kalandjai az irodalomtörténetben*, 2003; *Jókai Mór életrajzai és más furcsaságok*, 2024).

Szakmai hitvallása:

A megértésre való törekvés, az eltérő nézetek és más nemzeti kultúrák tisztelete, megértésének a szándéka, amelyhez a nyelvtudás elengedhetetlen. A magyar irodalom is csak a maga kelet-középeurópai irodalmi, tudományos kontextusában érthető meg.

Mi az a három személyiségvonás, tulajdonság, amelyet a kutatói pályán a legfontosabbnak tart?

Szorgalom, alázat, a szakma, a szakma művelőinek, az előttünk járóknak a tisztelete.

Mire a legbüszkébb, visszatekintve eddigi tudományos pályafutására?

A közép-keleteurópai komparatistikai kutatások kezdeményezésére, Jókai munkásságának világirodalmi kontextusba helyezésére.

DR. SIMON ATTILA egyetemi tanár, az MTA doktora, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Összehasonlító Irodalom- és Kultúratudományi Tanszékének oktatója, az ELTE Irodalom- és Kultúratudományi Doktori Iskolájában az Általános Irodalomtudományi Program vezetője.

Kutatási területe: antik (görög) irodalom és filozófia; kortárs irodalom- és kultúraelmélet 1995-ben a Debreceni Egyetemen szerzett ógörög–latin–filozófia szakos diplomát. 1999-ben ugyanitt szerzett filozófia PhD fokozatot, disszertációja címe: *A befogadó a Poétikában. Az esztétikai tapasztalat arisztotelészi értelmezéséről.* 2008-ben habilitált klasszika-filológusként nyelvtudományból (Dionysos színrevitele. A közvetítés kulturális technikái

az antik irodalomban és filozófiában). MTA doktora: 2022, filozófia (Barátság és megértés Arisztotelész filozófiájában).

Melyik művét tartja élete legfontosabb tudományos eredményének?

Legutolsó, *Affektív megértés* című könyvemet (2022), melyben az antik esztétikai, retorikai és poétikai elméleteket abból a szempontból vizsgálom, hogy milyen szerepet tulajdonítanak a nyelvi műalkotásokkal (a lírai költeménytől a szónoki beszédig) való találkozásban az intenzív érzéki és érzelmi hatásnak.

Mit tartanak mások a legfontosabb tudományos eredményének?

A legnagyobb hatása eddig azoknak a vizsgálódásaimnak van, amelyek a medialitás különböző megjelenési formáira és szerepeire kérdeznek rá az antik irodalomban és filozófiában. Legalábbis az erről szóló munkáimat idézik a legtöbbet a kollégáim, s ezek közül tanítanak is néhányat hazai és külföldi egyetemeken.

Szakmai hitvallása:

A lassú, elmélyült, figyelmes, latolgató, töprengő, találékony, kreatív, érzékeny, pontos és szabad olvasásban hiszek. Igen, ma is.

Mi az a három személyiségvonás, tulajdonság, amelyet a kutatói pályán a legfontosabbnak tart?

Képesnek lenni lelkesedni és elvarázsolódní; képesnek lenni a koncentrált figyelemre; minél többféle és minél mélyebb nyelvtudás.

Mire a legbüszkébb, visszatekintve eddigi tudományos pályafutására?

A jó lelkiismeretre.

DR. VÁSÁRY ISTVÁN a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja, Széchenyi-díjas orientalista, az ELTE professor emeritusa, a Török Nyelvtudományi Társaság levelező, majd 1998-tól tiszteleti tagja, a Magyar–Török Baráti Társaság alapító tagja, Magyarország korábbi ankarai és teheráni nagykövete.

Kutatási területe: a török filológia és történelem; Kelet-Európa török népi elemeinek nyelvi és történeti problémái, valamint az Arany Horda története 1968-ban szerzett angol–török szakon diplomát az Eötvös Loránd Tudományegyetemen. 1981-ben kandidátusi, 2002-ben az MTA doktora címet szerzett. Kandidátusi értekezésének címe: *Az Arany Horda kancelláriája*; az MTA doktora disszertációjának címe: *Kunok és tatárok. Fejezetek az oszmán-kor előtti Balkán*

történetéből (1185–1360). 1995-ben nyelvtudományból, 1997-ben történelemtudományból habilitált. 2013-ban a Magyar Tudományos Akadémia levelező taggá, 2019-ben rendes taggá választotta.

Melyik művét tartja élete legfontosabb tudományos eredményének?

Cumans and Tatars: Oriental Military in the Pre-Ottoman Balkans, 1185–1365. Cambridge: Cambridge University Press: 2005.

Mit tartanak mások a legfontosabb tudományos eredményének?

Nem tudom, csak sejtem. A külföldi kutatók elsősorban az Arany Hordával kapcsolatos munkásságomat, míg itthon a magyar őstörténet és a korai török–magyar nyelvi és történeti érintkezések kutatásával kapcsolatos munkáimat.

Szakmai hitvallása:

„Jót s jól! Ebben áll a nagy titok. Ezt ha nem érted, / Szánts és vess, s hagyjad másnak az áldozatot.” Kazinczy Ferenc: *A nagy titok*

Mi az a három személyiségvonás, tulajdonság, amelyet a kutatói pályán a legfontosabbnak tart?

Kíváncsiság (avagy tudásvágy), igényesség (avagy tisztesség), kitartás (avagy 'Sitzfleisch').

Mire a legbüszkébb, visszatekintve eddigi tudományos pályafutására?

Büszke semmire sem vagyok, legfeljebb arra, hogy a bennem meglévő talentumokat igyekeztem lehetőségeim szerint kamatoztatni. Hogy mennyire sikerült, a kollégák és nagy szóval „az utókor” ítélete fogja eldönteni. Egy biztos, hogy sokkal több maradt meg bennem, mint amit meg tudtam írni. De talán ezt így érzi mindenki élete alkonyán ...